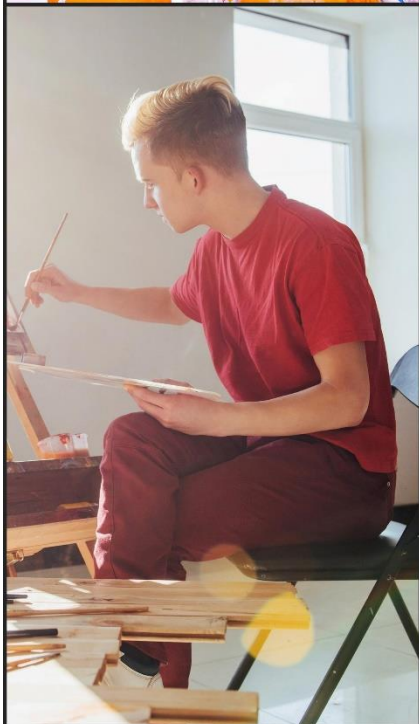

TAITEEN PERUSOPETUS

KUVATAIDE
YLEINEN JA LAAJA OPPIMÄÄRÄ

**OPETUSSUUNNITELMA
2021**

JOENSUUN SEUDUN
KANSALAIPOISTO

J • ENSUU

Sisällys

1 JOENSUUN SEUDUN KANSALAIPOISTO	3
1.1 Toimintakulttuuri	3
1.2 Arvoperusta	4
1.3 Oppimiskäsitys	5
1.4 Toiminnan jatkuva kehittäminen	5
2 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	6
2.1 Todistukset	6
2.1.1 Yleisen oppimäärän päättötodistus	6
2.1.2 Laajan oppimäärän perusopintojen todistus	7
2.1.3 Laajan oppimäärän päättötodistus	8
2.1.4 Osallistumistodistus.....	9
2.2 Osaamisen tunnustaminen ja hyväksilukeminen	9
2.3 Oppimäärän yksilöllistäminen ja henkilökohtainen opetussuunnitelma	9
2.4 Arvioinnin oikaisu.....	10
3 VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUS.....	11
4 KUVATAITEEN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ.....	13
4.1 Yleisen oppimäärän tehtävä	13
4.2 Opintojen rakenne	14
4.3 Kuvataiteen yhteiset opinnot.....	15
4.3.1 Yhteisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	15
4.3.2 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet	18
4.4 Kuvataiteen teemaopinnot.....	19
4.4.1 Teemaopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	19
4.4.2 Teemaopintojen opintokokonaisuudet.....	22
4.5 Aikuisten kuvataiteen opetus yleisessä oppimäärässä.....	23
4.6 Työtavat ja oppimisympäristö	23
4.6.1 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.....	24
4.6.2 Oppilaaksi ottamisen periaatteet kuvataiteen opetuksessa	24
4.7 Yleisen oppimäärän arviointi	24
4.7.1 Arvioinnin kohteet.....	24
4.7.2 Yhteisten opintojen arviointi.....	25
4.7.3 Teemaopintojen arviointi	26
5 KUVATAITEEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ	27
5.1 Laajan oppimäärän tehtävät	27
5.2 Laajan oppimäärän rakenne ja laajuus	28
5.3 Kuvataiteen perusopinnot.....	30
5.3.1 Perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	30

5.3.2	Perusopintojen opintokokonaisuudet.....	33
5.3.2.1	Kuvallisen ilmaisun perusteet, tasot 1, 2 ja 3	34
5.3.2.2	Kuvallisen ilmaisun vahvistaminen, tasot 1 ja 2	34
5.3.2.3	Syvennetään kuvallista ilmaisua, tasot 1 ja 2.....	35
5.4	Kuvataiteen syventävät opinnot.....	35
5.4.1	Syventävien opintojen tavoitteet.....	35
5.4.2	Syventävien opintojen opintokokonaisuus.....	38
5.4.3	Syventävien opintojen työpajat.....	38
5.4.4	Lopputyö.....	38
5.5	Aikuisten kuvataiteen opetus laajassa oppimäärässä	39
5.6	Työtavat ja oppimisympäristö kuvataiteen opetuksessa.....	39
5.6.1	Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.....	40
5.6.2	Oppilaaksi ottamisen periaatteet kuvataiteen opetuksessa.....	40
5.7	Laajan oppimäärän arviointi	41
5.7.1	Arvioinnin kohteet.....	41
5.7.2	Perusopintojen arviointi	42
5.7.3	Syventävien opintojen arviointi	42
5.7.4	Lopputyön arviointi	42
6	TAUSTAA OPETUSSUUNNITELMATYÖLLE.....	43
6.1	Taiteen perusopetus (TPO)	43
6.2	Taiteen perusopetuksen järjestäminen	43
7	TAITEEN PERUSOPETUS JA TAITEENALAKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT JOENSUUSSA.....	44
7.1	Yleisen ja laajan oppimäärän taiteenalat	44
7.2	Opetussuunnitelmien laatiminen.....	45
7.2.1	Opetussuunnitelmat 2018.....	45
7.2.2	Opetussuunnitelmien päivittäminen 2021.....	46

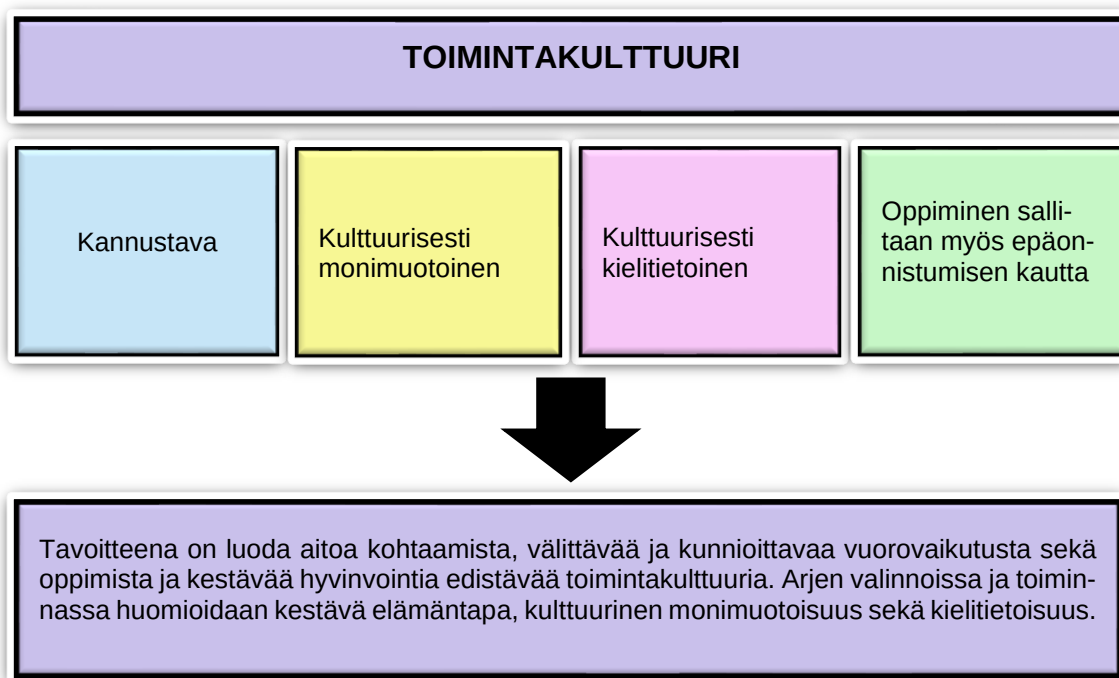
1 JOENSUUN SEUDUN KANSALAI SOPISTO

Joensuun seudun kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan kuvataiteessa, sanataiteessa, sirkustaiteessa ja teatteritaiteessa sekä laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta kuvataiteessa Joensuussa Pekkalan kartanossa ja Joensuun kantakaupungin alueella sijaitsevilla sivupisteillä.

Kansalaisopisto on viiden kunnan alueella toimiva vapaan sivistystyön elinikäistä ja omaehtoista oppimista edistävä oppilaitos, joka järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Joensuun kaupunki toimii kansalaisopiston ylläpitäjäkuntana. Sopimuskuntia ovat Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi. Kansalaisopisto innostaa alueensa ihmisiä osallistumaan, vaikuttamaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Kansalaisopisto osallistuu TPO-liiton järjestämiin koulutuksiin ja kehittää jatkuvasti toimintaansa kouluttamalla opettajia sekä tekemällä yhteistyötä kuntien ja eri alueiden toimijoiden kanssa.

1.1 Toimintakulttuuri

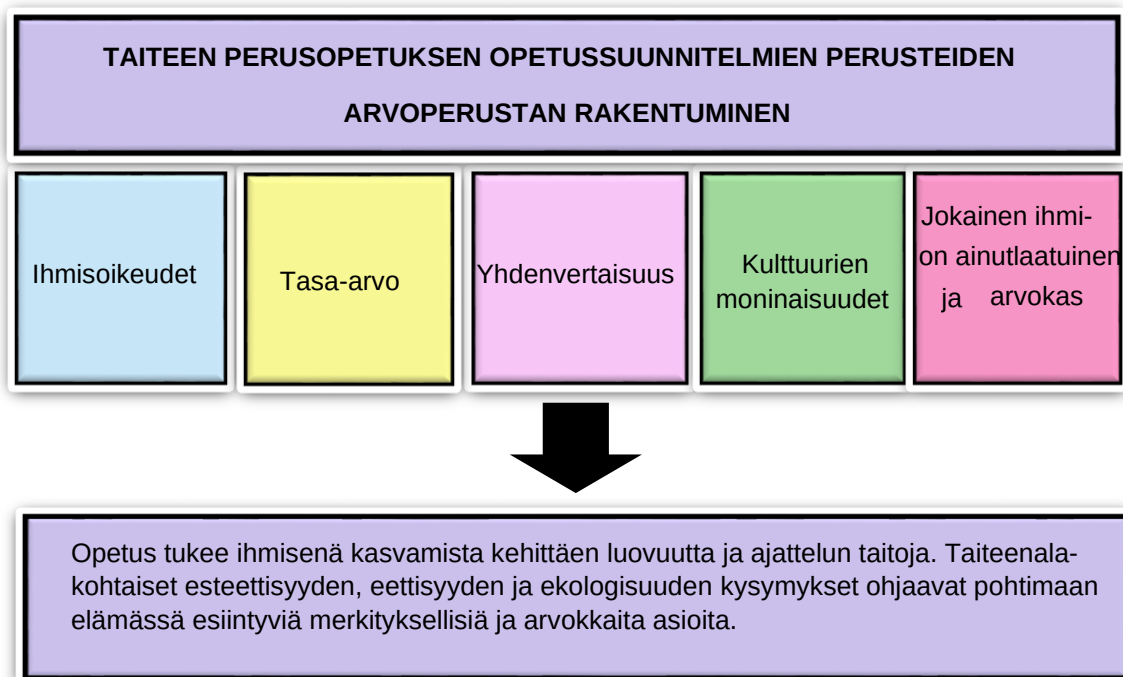
Taiteen perusopetuksen toimintakulttuurissa lähtökohta on opetuksen laatu ja yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy vuorovaikutuksellisen jokaisen yksilön huomioivan yhteisen toiminnan kautta. Toimintakulttuuri on kannustava, kulttuurisesti monimuotoinen ja kielitietoinen, jossa ei pyritä täydellisyyteen, vaan sallitaan oppiminen myös epäonnistumisen kautta.

Toimintakulttuuri muodostuu vakiintuneista käytännöistä ja sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Toimintakulttuuri edistää opetuksen toteuttamista taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisesti sekä ohjaa taiteenalaan liittyvien oikeu-

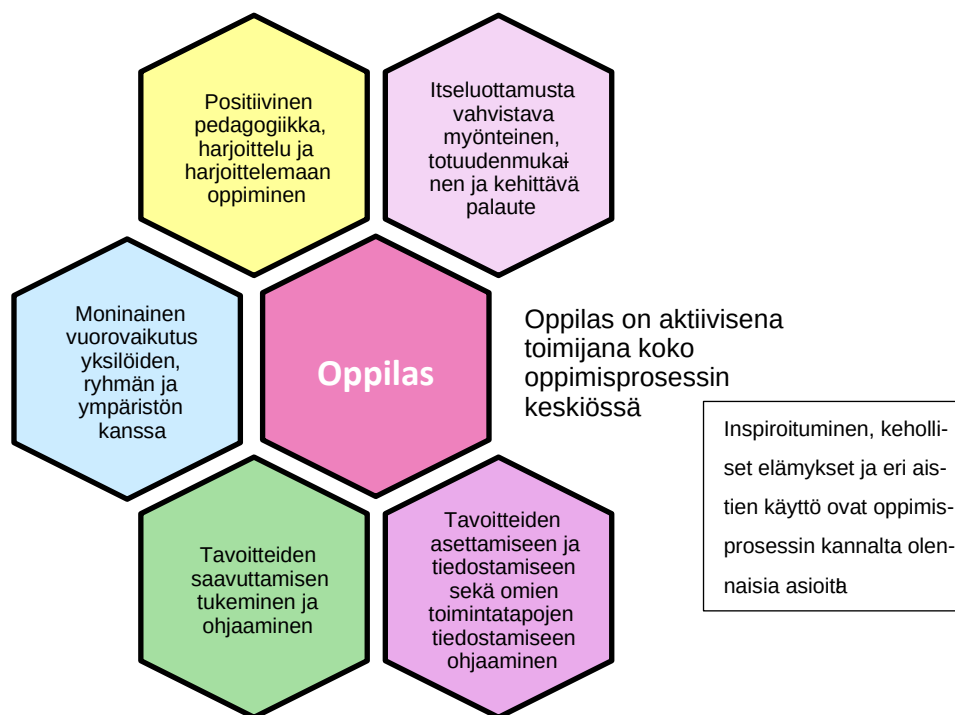
dellisesti suojeltujen etujen, kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemisen. Tavoitteena on luoda aitoa kohtaamista, välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta sekä oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

1.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetussuunnitelman perusteiden arvoperustan mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuksien kunnioitukselle. Opetuksessa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Opetus perustuu käsitykseen, jonka mukaan jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä. Opetus tukee ihmisenä kasvamista kehittäen luovuutta ja ajattelun taitoja. Lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteenalakohtaiset esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat oppilasta pohtimaan elämässä esiintyviä merkityksellisiä ja arvokkaita asioita.

1.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen keskiössä on oppimiskäsitys, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Häntä ohjataan asettamaan tavoitteita sekä toimimaan tavoitteiden suuntaisesti niin itsenäisesti kuin yhteistyössä muiden kanssa. Oppiminen tapahtuu moninaisessa vuorovaikutuksessa yksilöiden, ryhmän ja ympäristön kanssa.

Positiivinen pedagogiikka, harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen tukevat monipuolisen, myönteisen, totuudenmukaisen ja kehittävän palautteen antamisen kautta myönteisten tunnekokemusten sekä oppimisen ilon syntymistä ja vahvistavat oppilaan itseluottamusta. Positiivisen pedagogiikan peruslähtökohtana on, että opetuksessa keskitytään oppilaan tai oppimisen virheiden etsimisen sijaan vahvuuksiin. Jokainen itsessään on ainutlaatuinen.

Inspiroituminen, keholliset elämykset ja eri aistien käyttö ovat oppimisprosessin kannalta olennaisia asioita. Oppilasta ohjataan tiedostamaan omia toimintatapojaan sekä ymmärtämään omia kokemuksiaan ja käyttämään näitä kehittääkseen omaa oppimistaan. Oppiminen on kulttuurista osallisuutta ja hyvinvointia edistävää yksilöllisen oppimisen sekä yhteistöllisten tietojen ja taitojen rakentamista.

1.4 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Joensuun seudun kansalaisopisto kehittää jatkuvasti toimintakulttuuriaan, osaamistaan ja johtamistaan, sekä pedagogiikkaansa, opetuksen suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Tätä organisaation kehittämistä tehdään yhteistyössä huoltajien ja oppilaiden sekä muiden tahojen kanssa.

Toiminnan kokonaisvaltainen kehittämisen ytimessä on myös opettajien osaamisen kehittäminen ja ajantasaisuuden ylläpitäminen, jolla halutaan taata yhdenvertainen oppiminen tarjoamalla laadultaan samanarvoista opetusta opetuspaikasta riippumatta. Opettajat kehittävät omaa ammatillista osaamistaan ammattia ja opetusta edistävillä koulutuksilla, jonka lisäksi he siirtävät oppimansa koko työyhteisön eduksi jakamalla asiantuntijuutta sisäisesti.

2 OPPIMISEN ARVIOINTI

Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on kannustavaa ja oikeudenmukaista sekä eettisesti kestävää. Arvioinnin ensisijaisena tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen opinnoissa edistymistään ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoihin.

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan oppimisprosessin eri vaiheissa antamalla jatkuvaa vuorovaikutteista ja oppilaiden osallisuutta edistävää palautetta. Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin ja asetettuihin opintojen tavoitteisiin. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin, kuten asenteisiin tai arvoihin.

2.1 Todistukset

2.1.1 Yleisen oppimäärän päättötodistus

Suoritettuaan yleisen oppimäärän opinnot oppilas saa yleisen oppimäärän päättötodistuksen, johon on merkitty oppilaan opiskeluaika vuosina sekä oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, nimet ja laajuudet sekä teemaopintojen opintokokonaisuudet, nimet ja laajuudet. Todistukseen tulee liitteeksi vuosittaiset oppimisen arvioinnit. Vuosittaiset oppimisen arvioinnit ovat myös osa sitä polkua, jossa oppilas halutessaan voi jatkaa opintojaan ja siirtyä laajan oppimäärän opintoihin.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksesta tulee todistuksen nimen lisäksi ilmetä:

- tiedot koulutuksen järjestäjästä (Joensuun kaupunki)

- taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset ja teemaopinnot sisältäen kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kaupunki taiteen perusopetuksen järjestäjänä hankkii taiteen perusopetusta yhdistykseltä tai joltakin muulta organisaatiolta, tulee todistukseen merkitä päivämäärä, jolloin kaupunki koulutuksen järjestäjänä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, jonka mukaan koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman (2017) perusteiden mukaisesti

Lisäksi päättötodistus voi sisältää liitteitä, esimerkiksi aikaisempia todistuksia, joiden perusteella oppilas on saanut hyväksilukuja aikaisemmista opinnoistaan.

Arvioinnin oikaisemisessa noudatetaan valtakunnallisia ohjeita, jotka on määritelty asetuksessa taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Arvioinnin oikaisua haetaan kirjallisesti opiston rehtorilta viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun tieto arvioinnista on annettu.

2.1.2 Laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Suoritettuaan laajan oppimäärän perusopinnot oppilas saa perusopintojen todistuksen, johon merkitään oppilaan opiskeluaika vuosina, oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja arvio suoritetuista opinnoista. Todistukseen liitetään mukaan myös vuosittaiset oppimisenarvioinnit. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksesta tulee todistuksen nimen lisäksi ilmetä:

- tiedot koulutuksen järjestäjästä (Joensuun kaupunki)
- taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot sisältäen kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kaupungin omalla päätöksellä järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä

- merkintä, jonka mukaan koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman (2017) perusteiden mukaisesti
- jos kaupunki taiteen perusopetuksen järjestäjänä hankkii taiteen perusopetuslaissa tarkoitettua palvelua yhdistykseltä tai joltakin muulta organisaatiolta, tulee todistukseen merkitä organisaation ja Joensuun kaupungin sopimuksen päivämäärä, sekä päivämäärä, jolloin kaupunki koulutuksen järjestäjänä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- jos koulutus järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, tule todistukseen merkitä ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin Joensuun kaupunki koulutuksen järjestäjänä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

Lisäksi todistus voi sisältää liitteitä, esimerkiksi aikaisempia todistuksia, joiden perusteella oppilas on saanut hyväksilukuja aikaisemmista opinnoistaan.

2.1.3 Laajan oppimäärän päättötodistus

Suoritettuaan laajan oppimäärän perusopinnot, syventävien opintojen opinnot sekä tehtyään lopputyön oppilas saa laajan oppimäärän päättötodistuksen, johon merkitään oppilaan opiskelu aika vuosina, oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot ja opintokokonaisuudet, oppilaan suorittamat laajan oppimäärän mukaiset syventävät opinnot sekä niihin sisältyvät opintokokonaisuudet. Todistukseen kirjoitetaan arvio oppilaan suorittamista laajan oppimäärän opinnoista. Todistukseen liitetään mukaan myös vuosittaiset oppimisenarviointit. Todistukseen merkitään myös lopputyön aihe, jonka arviointi liitetään osaksi todistusta.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksesta tulee todistuksen nimen lisäksi ilmetä:

- tiedot koulutuksen järjestäjästä (Joensuun kaupunki)
- taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskelu aika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot sisältäen kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat syventävät opinnot sisältäen kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus sekä syventäviin opintoihin sisältyvän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kaupungin omalla päätöksellä järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- merkintä, jonka mukaan koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman (2017) perusteiden mukaisesti
- jos kaupunki taiteen perusopetuksen järjestäjänä hankkii taiteen perusopetuslaissa tarkoitettua palvelua yhdistykseltä tai joltakin muulta organisaatiolta, tulee todistukseen merkitä organisaation ja Joensuun kaupungin sopimuksen päivämäärä, sekä

- päivämäärä, jolloin kaupunki koulutuksen järjestäjänä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- jos koulutus järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, tule todistukseen merkitä ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin Joensuun kaupunki koulutuksen järjestäjänä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman

Lisäksi päättötodistus voi sisältää liitteitä, esimerkiksi aikaisempia todistuksia, joiden perusteella oppilas on saanut hyväksi lukuja aikaisemmista opinnoistaan.

2.1.4 Osallistumistodistus

Osallistumistodistuksen oppilas saa, kun hän syystä tai toisesta lopettaa opinnot ennen kuin yleisen tai laajan oppimäärän mukaiset opinnot tulevat täyteen. Osallistumistodistuksessa on kirjattuna oppilaan opetuksessa olleet vuodet, suoritettujen opintokokonaisuuksien nimet ja laajuudet. Todistukseen tulee lisäksi liitteenä vuosittaiset arvioinnit.

2.2 Osaamisen tunnustaminen ja hyväksilukeminen

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen ja laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Hyväksiluku tehdään myös oppilaan siirtyessä yleisestä oppimäärästä laajaan oppimäärään.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tarkoittaa sitä, että oppilaan aiemmat opinnot tai osaaminen on mahdollista lukea hyväksi ja liittää osaksi oppilaan yleisen oppimäärän todistusta. Osaamisen tunnustaminen voi tapahtua esittämällä todistuksia aiemmista opinnoista tai jos osaaminen ei perustu opintoihin, voidaan oppilasta pyytää tekemään näyttötyö, jossa hän osoittaa kypsyytensä. Näyttöön perustuvan osaamisen tunnustamisen tekee suunnittelija-opettaja yhdessä oppilaan opettajan kanssa, ja oppilaan kanssa käydään positiivisen pedagogiikan mukainen oppimiskeskustelu.

Halutessaan siirtyä yleisen oppimäärän mukaisista opinnoista laajan oppimäärän opintoihin yleisen oppimäärän opinnot luetaan kokonaisuudessaan hyväksi, sillä yleisen oppimäärän suorittaminen vastaa laajan oppimäärän perusopintojen opintokokonaisuuksien 1–2 suoritusta (510 h). Opintojen hyväksilukemisesta tai osaamisen tunnustamisesta päättää koulutussuunnittelija.

2.3 Oppimäärän yksilöllistäminen ja henkilökohtainen opetussuunnitelma

Oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimis-edellytyksiä. Yksilöllistäminen voi olla esimerkiksi tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien tai arviointimenettelyn muokkaamista oppilasta parhaiten tukevaksi. Opintojen yksilöllistäminen tehdään aina siten, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan käsin.

Henkilökohtaisen opetussuunnitelman tarkoituksena on tukea oppilasta kehittämään taitojaan ja osaamistaan omista lähtökohdistaan. Oppilaan oppimäärä voidaan yksilöllistää laatimalla henkilökohtainen opetussuunnitelma yhteistyössä Joensuun seudun kansalaisopiston taiteenalan suunnittelijaopettajan sekä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman tavoitteet ja aikataulu sovitaan yhdessä.

2.4 Arvioinnin oikaisu

Arvioinnin oikaisemisessa noudatetaan valtakunnallisia ohjeita, jotka on määritelty asetuksessa taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Arvioinnin oikaisua haetaan kirjallisesti opiston rehtorilta viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun tieto arvioinnista on annettu.

3 VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUS

Alle kouluikäisten, 4–6-vuotiaiden kuvataideopinnot johdattelevat oppilasta taiteen maailmaan. Opinnoissa tuetaan oppilaan minäkuva ja positiivista asennetta itse ja muihin ryhmän jäseniin. Opetuksessa on tärkeää, että lapsi huomaa alusta saakka, kuinka kuvailmaisissa voi onnistua monella tavalla. Tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten motorisia taitoja vahvistavien työskentelytapojen kautta vahvistetaan lapsen aktiivista toimijuutta, pitkäjänteisyyttä ja moniaistista suhdetta maailmaan.

Kuvataiteen ilmiötä lähestytään leikinomaisesti, mielikuvitusta ja tunteita herättäen sekä kehittämällä ajatustoimintaa. Elämyksellisyys ja eri aistien antamat havainnot ovat tärkeitä. Kuvallisen ilmaisun virittäjänä voidaan käyttää satuja, runoja, liikuntaa, leikkiä, musiikkia ja muita oppimisympäristön antamia virikkeitä.

Varhaisiän opintoja ei lasketa suoraan osaksi yleisen tai laajan oppimäärän opintoja, mutta niitä voidaan kuitenkin lukea hyväksi perusopintojen loppuvaiheessa, jolloin voidaan esimerkiksi aikaistaa työpajaopintoihin siirtymistä. Varhaisiän opintojen hyväksilukeminen tapahtuu oppilaskohtaisesti. Hyväksilukemisesta päättää koulutussuunnittelija.

Varhaisiän taidekasvatuksen sisällöt tavoitealueittain ovat:

Taidesuhde

- lapsen kokeilunhalun, uteliaisuuden ja havaintojenteon tukeminen
- erilaisiin ilmaisutapoihin ja tekniikkoihin tutustuminen

Visuaalinen lukutaito

- lapsen stereotypioista vapaan ajattelun arvostaminen ja huomioiminen
- johdattelu tutkivaan, elämykselliseen ja arkikokemusta rikastavaan toteutustapaan
- materiaalien ja toteutustapojen tutkiminen
- monipuolinen kuvallinen työskentely, itse tekeminen ja kuvien tutkiminen

Osallisuus ja vaikuttaminen

- johdattelu turvallisten työskentelytapojen oppimiseen ja välineistä huolehtiminen
- lapsi harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja
- toisten töiden arvostaminen ja niistä oppiminen

Seuraavassa taulukossa on esitetty varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteet ja sisällöt:

VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUS

Tavoitteet ja sisällöt:

<i>Taidesuhde</i>	<i>Visuaalinen lukutaito</i>	<i>Osallisuus ja vaikuttaminen</i>
- lapsen kokeilunhalun, uteliaisuuden ja havaintojenteon tukeminen - erilaisiin ilmaisutapoihin ja tekniikkoihin tutustuminen	- lapsen stereotyyppioista vapaan ajattelun arvostaminen ja huomioiminen - johdattelu tutkivaan, elämykselliseen ja arkikokemusta rikastavaan toteutustapaan - materiaalien ja toteutustapojen tutkiminen - monipuolinen kuvallinen työskentely, itse tekeminen ja kuvien tutkiminen	- johdattelu turvallisten työskentelytapojen oppimiseen ja välineistä huolehtiminen - lapsi harjoittelee ryhmässä toimimisen taitoja - toisten töiden arvostaminen ja niistä oppiminen

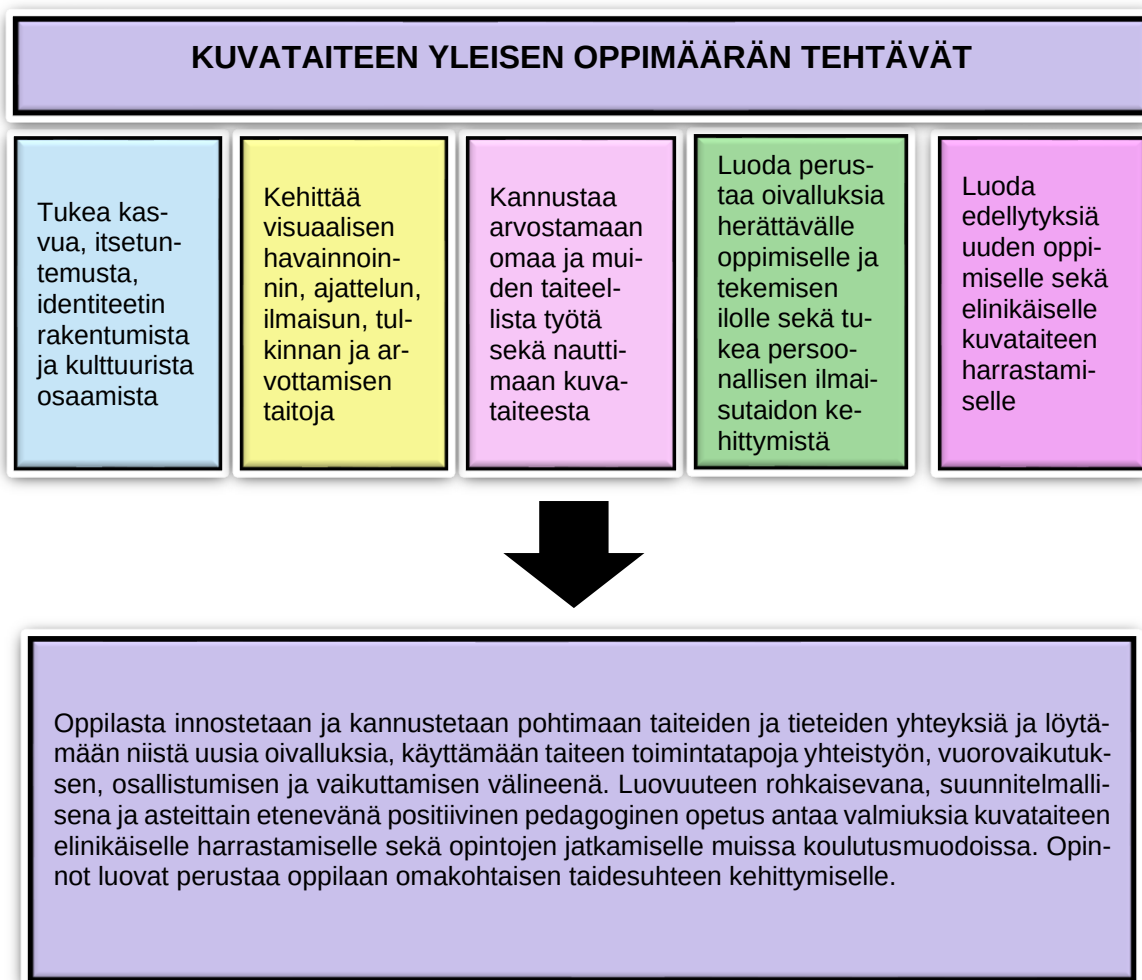

4 KUVATAITEEN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

Kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiuksia taiteen tekemisen perustekniikoista ja ilmaisun keinoista. Oppilas tutustuu monipuolisesti kuvailmaisun perusteisiin kehittämällä ja syventämällä kuvallista ajattelua, ilmaisutaitoja ja materiaalien ja teknikoiden tuntemusta taiteen tekemisen eri osa-alueilla.

4.1 Yleisen oppimäärän tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävänä on teknikoiden opettelemisen rinnalla kannustaa luovuuteen, tukea oppilaan kasvua ja itsetuntemusta, identiteetin rakentumista sekä kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin, kehittää oppilaan visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja, kannustaa arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä, kannustaa nauttimaan kuvataiteesta, luoda perustaa oivalluksille herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle sekä luoda edellytyksiä uuden oppimiselle ja elinikäiselle kuvataiteen harrastamiselle. Kuvataiteen opetuksella on ihmisen kasvua tukeva tehtävä.

Oppilasta innostetaan ja kannustetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä ja löytämään niistä uusia oivalluksia, käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Luovuuteen rohkaisevana, suunnitelmallisena ja asteittain etenevänä positiivinen pedagoginen opetus antaa valmiuksia kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle.

4.2 Opintojen rakenne

Kuvataiteen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, joka sisältää laskennallisesti yhteisiä opintoja 300 ja teemaopintoja 200 tuntia. Yleisen oppimäärän opintojen (500 tuntia) on ajateltu kestävän laskennallisesti noin kuusi vuotta. Laskennallisen laajuuden perusteena on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia.

Laskennallinen laajuus tarkoittaa, että oppilas saa suoritusmerkinnän opintokokonaisuudesta, kun hän on saavuttanut opintokokonaisuudelle asetetut tavoitteet ja suorittanut sen sisällöt. Opintopolku on kuitenkin aina yksilöllinen ja esimerkiksi varhaisiän opintoja voidaan lukea hyväksi opintojen loppuvaiheessa, tai jos oppilas siirtyy opiskelemaan laajaa oppimäärää. Opintojen hyväksilukeminen käsitellään aina tapauskohtaisesti. Seuraavassa taulukossa esitellään kuvataiteen opintojen laskennallinen laajuus ja rakenne:

Varhaisiän kuvataidekasvatus 4–6 – vuotiaille 56 h / lukuvuosi					
Yhteiset opinnot 300 tuntia					
KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTEET 1 - 3					
Opinto- vuosi	Kuvallisen il- maisun pe- rusteet, taso 1	Kuvallisen il- maisun perus- teet, taso 2	Kuvallisen il- maisun pe- rusteet, taso 3	Valinnai- set/taiteiden väliset opin- not	Arviointityöskentely, itsenäi- nen työskentely
1	84			(10)	
2		84		(10)	(20)
3			84	(10)	(20)
4					48
Teemaopinnot 200 tuntia					
KUVALLISEN ILMAISUN SYVENTÄVÄT OPINNOT 1-2					
Opinto- vuosi	Syvennetään kuval- lista ilmaisua 1	Syvennetään kuvallista ilmaisua 2	Valinnai- set/taiteiden väliset opin- not	Oma taideprojekti, arviointi- työskentely, itsenäinen työ- skentely	
5	84		(20)	16	
6		84	(20)	16	
Yhteensä 500 tuntia					
YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPINTOJEN PÄÄTTÖTODISTUS					

4.3 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa kuvallista ajattelua ja ilmaisua harjoitellaan kaikilla taiteentekemisen perustekniikoilla. Samalla tutustutaan eri välineiden ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Oppilas saa monipuolisen ja laajan käsityksen eri tekniikoiden käyttötavoista ja niiden toimivuudesta. Oppilaan oman taidesuhteen muotoutuminen ja identiteetin rakentuminen ovat keskiössä.

4.3.1 Yhteisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Opintojen edetessä oppilas tutustuu pitkäjänteisempään, monia työvaiheita sisältäviin työprosesseihin ja tehtäväkokonaisuuksiin. Tutkiva havainnointi on tärkeä osa prosessia. Oppilas oppii työskentelytavan, johon kuuluvat ideointi, suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Opetuksen tehtävä tavoitealueittain on:

Taidesuhde

- Tukea taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- Kannustaa oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja reflektoinnin kautta
- Innostaa tutustumaan monipuolisesti erilaisiin kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- Innostaa tutustumaan oppilasta itselleen merkitykselliseen taiteeseen

Visuaalinen lukutaito

- Innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti ja ymmärtää taiteiden ja tieteiden välisyyttä
- Kannustaa tutkimaan kuvia, median ilmiöitä sekä ympäristön visuaalisuutta
- Ohjata tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmista
- Kannustaa käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja ja keskustelemaan niistä
- Innostaa pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Kannustaa pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja sekä rohkaista tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja muussa toiminnassa ilmeneviä arvoja
- Ohjata kriittisen ajattelun kehittämiseen
- Kannustaa ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan asioihin kantaa taiteen muodossa

Yhteisten opintojen keskeisiä sisältöjä ovat:

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpäiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Seuraavassa taulukossa esitellään kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

YHTEISET OPINNOT 300 tuntia KUVATAIDE			
Opetuksen tavoitteet:			
Taidesuhde	Visuaalinen lukutaito	Osallisuus ja vaikuttaminen	
- Tukea taidekäsityksen ja itse-tuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta - Kannustaa oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja reflektoinnin kautta - Innostaa tutustumaan monipuolisesti erilaisiin kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin sekä taiteiden väliin työskentelytapoihin - Innostaa tutustumaan oppilasta itselleen merkitykselliseen taiteeseen.	- Innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti ja ymmärtää taiteiden ja tieteiden välisyyttä - Kannustaa tutkimaan kuvia, median ilmiöitä sekä ympäristön visuaalisuutta - Ohjata tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmista - Kannustaa käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja ja keskustelemaan niistä - Innostaa pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.	- Kannustaa pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja sekä rohkaista tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja muussa toiminnassa ilmeneviä arvoja - Ohjata kriittisen ajattelun kehittämiseen - Kannustaa ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan asioihin kantaa taiteen muodossa.	
Keskeiset sisällöt, kuvallisen ilmaisun perusteet tasot 1–3:			
Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot	Omat kuvat	Taiteen maailmat	Visuaalinen ympäristö
- Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. - Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.	- Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. - Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.	- Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. - Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. - Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. - Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön	- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

4.3.2 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

Kuvataiteen opintokokonaisuudet ovat suunniteltu siten, että ne sisältävät pidemmälle mentäessä yhä enemmän valinnaisuutta, jonka tarkoituksena on rohkaista ja tukea oppilasta kohti itselle ominaisten välineiden ja ilmaisun löytämistä. Yhteiset opinnot 1 opintokokonaisuus pitää sisällään kuvallisen ilmaisun perusteet, tasot 1, 2 ja 3. Jokainen näistä kolmesta tasosta on lukuvuoden (84 h) mittainen.

Opintokokonaisuuksien keskeiset sisällöt ovat:

Taidesuhde

- Kuvallisen ilmaisun eri keinot
- Keskeisten materiaalit ja tekniikat
- Suunnittelusta toteutukseen prosessit
- Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen
- Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi

Visuaalinen lukutaito

- Harjoittelua havaintojen tekemiseen
- Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista
- Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Välinehuolto osana ekologista ajattelua
- Ryhmässä toimimisen taidot
- Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen

Opintokokonaisuuksien keskeiset sisällöt on esitelty seuraavassa taulukossa:

<i>Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet</i>		
<i>Taidesuhde</i>	<i>Visuaalinen lukutaito</i>	<i>Osallisuus ja vaikuttaminen</i>
1. Kuvallisen ilmaisun eri keinot 2. Keskeisten materiaalit ja tekniikat 3. Suunnittelusta toteutukseen prosessit 4. Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen 5. Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi	1. Harjoittelua havaintojen tekemiseen 2. Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista 3. Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen	1. Välinehuolto osana ekologista ajattelua 2. Ryhmässä toimimisen taidot 3. Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen

4.4 Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa opittuja tietoja ja taitoja. Opintokokonaisuuden tasot 1 ja 2 ovat lukuvuoden (84 h) mittaisia. Teemaopintojen edetessä opetuksen keskiössä on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen sekä pitkäjänteinen syventäminen. Alkuideoinnilla ja suunnittelulla on perusopintoihin verrattuna enemmän merkitystä.

4.4.1 Teemaopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on kehittää oppilaan tutkivaa ja ennakkoluulotonta työskentelytapaa sekä syventää oppilaan omaa ilmaisua, tukea itsenäistä harjoittelua ja teokseen sopivien välineiden käyttämistä sekä rohkaista itsenäiseen työskentelyyn.

Teemaopintojen aikana oppilas tekee myös oman, itsenäisesti toteutettavan oman taideprojektin, joka toteutetaan omavalintaisesta aiheesta siihen sopivalla tekniikalla. Oma taideprojekti on itsenäisesti suunniteltu ja toteutettu teos oppilaan omista lähtökohdista käsin. Työskentelylle on oppituntien lisäksi varattu itsenäistä työskentelyaikaa.

Opetuksen tehtävä tavoitealueittain on:

Taidesuhde

- Kannustaa taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, itselle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- Kannustaa oman identiteetin pohdintaan tekemällä erilaisia kuvia sekä tulkitsemalla niitä
- Tukea osaamisen kehittämisessä tavoitteiden ja näkemysten mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- Rohkaista käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan

Visuaalinen lukutaito

- Rohkaista ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- Vahvistaa kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia sekä kuvallisen kerronnan keinoja
- Kehittää taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- Ohjata laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Tukea ilmaisemaan näkemyksiä taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeniviä arvoja
- Ohjata huomioimaan itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot
- Kannustaa kehittämään kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- Ohjata ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Teemaopinnoissa keskeistä on tutustuminen seuraaviin sisältöalueisiin:

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeino

- Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.
- Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

- Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.
- Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

- Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja.
- Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan.
- Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.
- Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt esitetään seuraavassa taulukossa:

KUVATAITEEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN TEEMAOPINNOT 200 tuntia

Opetuksen tavoitteet:

<i>Taidesuhde</i>	<i>Visuaalinen lukutaito</i>	<i>Osallisuus ja vaikuttaminen</i>
- Kannustaa taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, itselle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta - Kannustaa oman identiteetin pohdintaan tekemällä erilaisia kuvia sekä tulkitsemalla niitä - Tukea osaamisen kehittämisessä tavoitteiden ja näkemysten mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä - Rohkaista käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.	- Rohkaista ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen - Vahvistaa kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia sekä kuvallisen kerronnan keinoja - Kehittää taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan - Ohjata laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta.	- Tukea ilmaisemaan näkemyksiä taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja - Ohjata huomioimaan itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot - Kannustaa kehittämään kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa - Ohjata ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Kuvallisen ilmaisun syventäminen, teemaopinnot 1 ja 2 keskeiset sisällöt:

<i>Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot</i>	<i>Omat kuvat</i>	<i>Taiteen maailmat</i>	<i>Visuaalinen ympäristö</i>
- Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. - Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.	- Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. - Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.	- Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. - Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. - Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. - Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuuri-kohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön	- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. - Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

4.4.2 Teemaopintojen opintokokonaisuudet

Teemaopintojen opintokokonaisuuksien keskeiset sisällöt ovat:

Taidesuhde

- Kuvallisen ilmaisun eri keinot
- Keskeiset materiaalit ja tekniikat
- Suunnittelusta toteutukseen prosessit
- Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen
- Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi

Visuaalinen lukutaito

- Harjoittelua havaintojen tekemiseen
- Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista
- Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Välinehuolto osana ekologista ajattelua
- Ryhmässä toimimisen taidot
- Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen

Kuvataiteen yleisen oppimäärän teemaopintojen opintokokonaisuudet esitetään seuraavassa taulukossa:

<i>Kuvataiteen teemaopintojen opintokokonaisuudet</i>		
<i>Taidesuhde</i>	<i>Visuaalinen lukutaito</i>	<i>Osallisuus ja vaikuttaminen</i>
1. Kuvallisen ilmaisun eri keinot 2. Keskeiset materiaalit ja tekniikat 3. Suunnittelusta toteutukseen prosessit 4. Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen 5. Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi	1. Harjoittelua havaintojen tekemiseen 2. Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista 3. Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen	1. Välinehuolto osana ekologista ajattelua 2. Ryhmässä toimimisen taidot 3. Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen

4.5 Aikuisten kuvataiteen opetus yleisessä oppimäärässä

Aikuisten kuvataiteen opetuksessa noudatetaan edellä kuvattuja kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä oppimisen tarpeet. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja, kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäynnejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykytaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät valmiuksia käsitteellistämiseen, sanallistamiseen sekä kriittiseen ajatteluun.

4.6 Työtavat ja oppimisympäristö

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetus sijoittuu pääsääntöisesti kansalaisopiston toimialueella sijaitseville kouluille, joissa toimitaan usein erillisissä kuvataideluokissa tai kädentaitojen luokissa. Kuvataiteen opiskelussa tarkoituksenmukainen oppimisympäristö mahdollistaa monipuolisten tekniikoiden käytön ja niiden soveltamisen. Opetuspisteen ja sen tarjoaman luokkatilan lisäksi tärkeitä oppimisympäristöjä ovat myös ympäröivä luonto ja piha-alueet. Myös paikkakuntien erityislaatuisuus ja esimerkiksi vuodenkierto tapahtumineen pyritään huomioimaan vuosittaisissa opetussuunnitelmissa opetusta rikastuttavana tekijänä. Lukuvuoden työskentelyä ohjaa lisäksi vuosittain vaihtuva teema, joka on kaikille oppilaille yhteinen.

Kuvataiteen opiskelu on työtavoiltaan tekemällä ja kokemalla oppimista, jossa kuvallisin keinoin tutustutaan erilaisiin ilmiöihin elämyksellisesti mahdollistaen oppilaan omakohtaisen oivalluksen ja onnistumisen kokemuksen syntymisen. Kuvataiteessa oppimistapahtuma on luonteeltaan avoin, keskusteleva, myönteinen ja kannustava, jossa erilaiset toimintamallit ja ratkaisut nähdään rikkautena. Oppilas kehittää valmiuksiaan ilmaista itseään, ajatuksiaan, mielikuviaan, tunteitaan ja tietojaan kuvataiteen keinoin. Oppimisympäristö mahdollistaa parhaimmillaan sekä yhdessä oppimisen että työrauhan.

Opetussuunnitelman perusteissa yksi tärkeimmistä sisältöalueista on omat kuvamaailmat. Omilla kuvilla tarkoitetaan kuvia, joiden aiheet nousevat oppilaan omista havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, kulttuuri- ja elämänpiiristä ja jotka kantavat mukanaan henkilökohtaisia sisältöjä. Oppilaita kannustetaan aktiiviseen ja tutkivaan oppimiseen, kokeilemiseen, improvisointiin sekä sattuman hyödyntämiseen. Suunnitteluprosessi on oppijan kasvun kannalta yhtä merkityksellinen, kuin prosessin tuottamat valmiit työt.

Materiaalienhallinta ja välinehuolto ovat tärkeä osa kuvataiteen opintoja. Oppilaalla on opetuspisteissä käytössään tarkoituksenmukaiset välineet ja materiaalit, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman mukaisen opiskelun. Oppilasta ohjeistetaan alusta pitäen opettajan johdolla kestävän kehityksen arvot huomioiden turvallisiin ja ekologisiin työtapoihin ja asianmukaiseen materiaali- ja välinehuoltoon sekä ympäristöystävälliseen hävittämiseen. Moni-

puolisten ja laadukkaiden perusmateriaalien lisäksi käytössä on myös taidealakohdaisia materiaaleja. Lisäksi kuvataiteessa tutustutaan mielellään uusien tekniikoiden myötä myös uusiin materiaaleihin.

4.6.1 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Oppilaan oppimista tuetaan kodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä palautteen ja sitä kautta toiminnan kehittämisen sekä oppilaille jaettavien tiedotteiden muodossa.

Kuvataideopetusta suunniteltaessa huomioidaan kulttuurien ja taidemaailman moni-ilmeisyys. Taiteiden välistä yhteistyötä muiden taiteen perusopetuksen toimijoiden kanssa pyritään toteuttamaan yhteistoiminnallisten hankkeiden ja tapahtumien kautta.

Toiminnan kokonaisvaltainen kehittämisen ytimessä on myös opettajien osaamisen kehittäminen ja ajantasaisuuden ylläpitäminen, jolla halutaan taata yhdenvertainen oppiminen tarjoamalla laadultaan samanarvoista opetusta opetuspaikasta riippumatta. Opettajat kehittävät omaa ammatillista osaamistaan ammattia ja opetusta edistävillä koulutuksilla, jonka lisäksi he siirtävät oppimansa koko työyhteisön eduksi jakamalla asiantuntijuutta sisäisesti.

4.6.2 Oppilaaksi ottamisen periaatteet kuvataiteen opetuksessa

Kuvataideopintoja aikaisemmin opiskelleet oppilaat voivat jatkoilmoittautua seuraavalle lukuvuodelle kevätlukukaudella, jos he haluavat jatkaa kuvataiteen opiskelua. Tällä pyritään takamaan jo opiskeleville oppilaille oppilaspaikka ja siten kuvataideopintojen jatkuvuus. Uusien opiskelijoiden tulee hakea oppilaspaikkaa. Oppilaspaikan saa ilmoittautumisjärjestyksessä. Uusien oppilaiden ilmoittautuminen ajoittuu vuosittain touko-kesäkuulle. Kuvataideopintoihin voi hakeutua myös kesken lukuvuotta niihin ryhmiin, joissa on tilaa.

Alle kouluikäisille tarkoitetuista varhaisiän opinnoista oppilas voi siirtyä kuvataiteen perusopintoihin samana syksynä, kun hän aloittaa peruskoulun ensimmäisen luokan. Tällöin oppilas ilmoittautuu jatkoilmoittautumisen yhteydessä perusopintoihin.

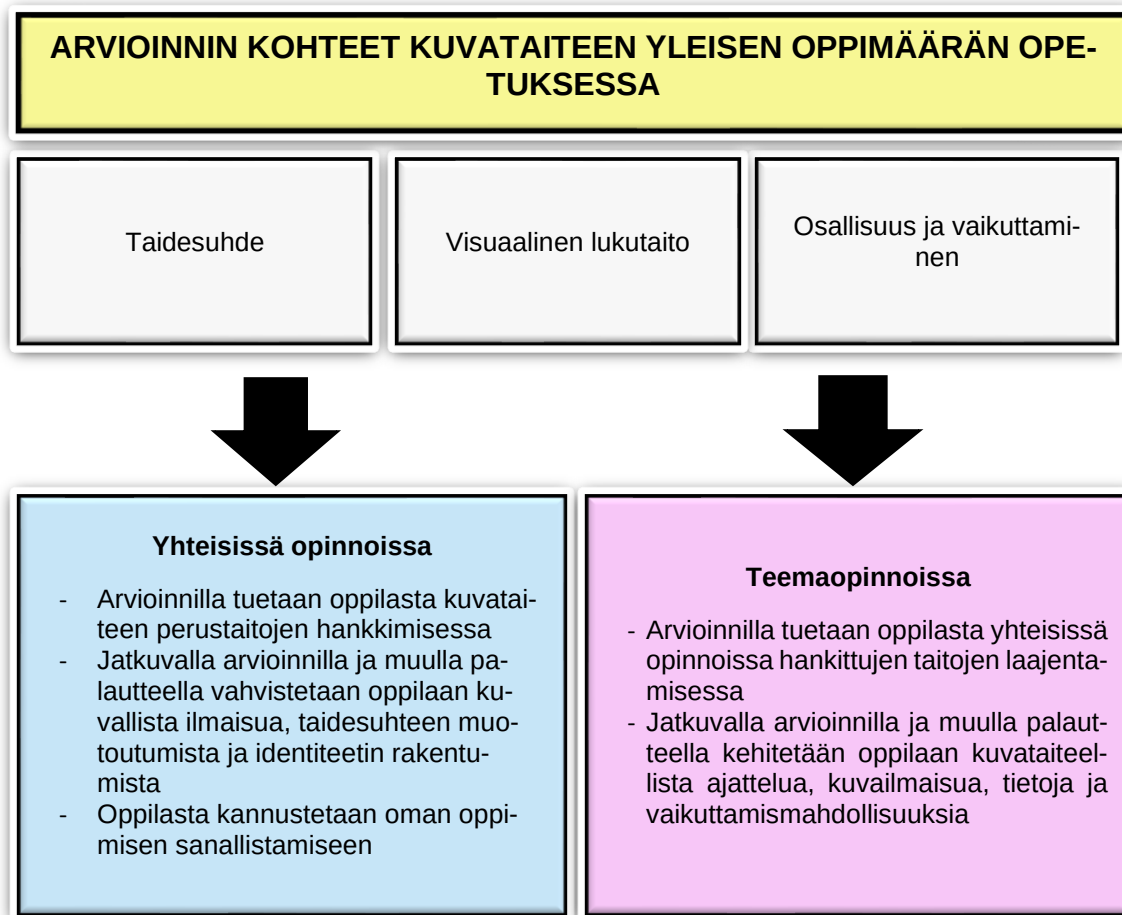
4.7 Yleisen oppimäärän arviointi

4.7.1 Arvioinnin kohteet

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat

- taidesuhde
- visuaalinen lukutaito
- osallisuus ja vaikuttaminen

Näissä arvioinninkohteissa on erilaiset painotukset yhteisissä opinnoissa ja teemaopinnoissa. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista. Oppimisen arviointi tapahtuu vuotuisesti vuoropuhelussa oppilaan oman itsearvioinnin kanssa. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin, kuten asenteisiin tai arvoihin.

4.7.2 Yhteisten opintojen arviointi

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskente-
lytaitojen ja itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla pa-
lautteenannolla vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identi-
teetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta.

Oppilasta kannustetaan oman oppimisen reflektointiin ja sanallistamiseen. Opettaja arvioi
oppimista joka vuosi oppilaan itsearviointin sekä tekemiensä havaintojen pohjalta. Arviointi
perustuu oppilaan edistymiseen ja hänen saavuttamaansa osaamiseen suhteessa opintojen
tavoitteisiin. Arvioinnissa painotetaan aina oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia po-
sitiivisen pedagogiikan mukaisesti.

4.7.3 Teemaopintojen arviointi

Teemaopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista sekä kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventämistä. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa laajentumisen tai painottumisen mukaisesti.

Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia

Teemaopintojen opintokokonaisuuden taso 2 sisältää oman taideprojektin tekemisen. Projektin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota työtapojen ja materiaalin käyttöön sekä visuaalisen lopputulokseen ja oppilaan itsearviointiin.

5 KUVATAITEEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

Kuvataiteen laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle monipuolisia valmiuksia taiteen tekemisen tekniikoista ja ilmaisun keinoista. Oppilas tutustuu monipuolisesti kuvailmaisun perusteisiin kehittäen ja syventäen kuvallista ajattelua, ilmaisutaitoja ja materiaalien ja tekniikoiden tuntemusta taiteen tekemisen eri osa-alueilla opintojen edetessä.

5.1 Laajan oppimäärän tehtävät

Kuvataiteen laajan oppimäärän tehtävänä on tekniikoiden ja niiden soveltamisen rinnalla kannustaa luovuuteen, tukea oppilaan kasvua ja itsetuntemusta, identiteetin rakentumista sekä kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin.

Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnoilla pyritään rakentamaan yhteyksiä oppilaan omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille.

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia syventyä hänelle merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta ja arvostamaan sekä omaa että muiden taiteellista työtä. Opetus edistää oppilaiden henkistä kasvua monipuolisen kuvataiteellisen työskentelyn avulla, johon kuuluu oivaltava oma tekeminen ja näkemään oppiminen.

Opinnot keittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun ja tulkinnan sekä arvottamisen taitoja ja luovat edellytyksiä uuden oppimiselle. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti paikallisia kulttuuripalveluita ja muita resursseja. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle.

Luovuuteen rohkaisevana, suunnitelmallisena ja asteittain etenevänä positiivinen pedagoginen opetus antaa valmiuksia kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kuvataiteen laajan oppimäärän tehtävät:

5.2 Laajan oppimäärän rakenne ja laajuus

Kuvataiteen laajan oppimäärän mukainen opetus muodostuu kuvataiteen perusopinnoista ja syventävistä opinnoista, jotka yhdessä muodostavat tavoitteellisesti etenevän kokonaisuuden. Laajan oppimäärän opinnot (1300 h) sisältävät perusopinnot (800 h) ja syventävät opinnot (500 h). Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö.

Opintojen on ajateltu kestävän laskennallisesti noin 12 vuotta. Laskennallisen laajuuden perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia. Laskennallinen laajuus tarkoittaa, että oppilas saa suoritusmerkinnän opintokokonaisuudesta, kun hän on saavuttanut opintokokonaisuudelle asetetut tavoitteet ja suorittanut sen sisällöt. Opintopolku on aina yksilöllinen ja esimerkiksi varhaisiän opintoja voidaan lukea hyväksi perusopintojen loppuvaiheessa. Myös oppilaan mahdolliset yleisen oppimäärän kuvataiteen opinnot hyväksiluetaan oppilaan aloittaessa laajan oppimäärän mukaiset opinnot.

Seuraavassa taulukossa esitellään kuvataiteen laajan oppimäärän opintojen laskennallinen laajuus ja rakenne:

Varhaisiän kasvatus 4–6 – vuotiaille 68 h / vuosi					
LAAJA OPPIMÄÄRÄ 1300 tuntia					
Perusopinnot 800 tuntia					
PERUSOPINNOT 1 - 3, yhteensä 800 tuntia					
PERUSOPINNOT 1					
Opinto- vuosi	Kuvallisen il- maisun pe- rusteet, taso 1	Kuvallisen il- maisun perus- teet, taso 2	Kuvallisen il- maisun pe- rusteet, taso 3	Valinnai- set/taiteiden- väliset opin- not	Arviointityöskentely, itsenäi- nen työskentely
1	102			(10)	
2		102		(10)	(20)
3			102	(10)	(20)
PERUSOPINNOT 2					
	Kuvallisen il- maisun vah- vistaminen, taso 1	Kuvallisen il- maisun vahvis- taminen, taso 2			
4	102				
5		102			
PERUSOPINNOT 3					
	Syvennetään kuvallista il- maisua, taso 1	Syvennetään kuvallista ilmai- sua, taso 2	Oma taiteellinen projekti, arviointityöskentely, kotitehtävät (noin 80 h)		
6	102				
7		102			
6–7			80		
PERUSOPINTOJEN TODISTUS					
Syventävät opinnot 500 tuntia Syventäviin opintoihin siirtymiseen suositusikä vähintään 13 vuotta.					
SYVENTÄVÄT OPINNOT 4 sekä lopputyö					
	Oma taiteen- alakohtainen syventymi- nen, taso 1	Oma taiteen- alakohtainen syventyminen, taso 2	Oma taiteen- alakohtainen syventymi- nen, taso 3	Oma taiteen- alakohtainen syventymi- nen, taso 4	Lopputyö, jonka tekeminen voi jakautua useille vuosille. Suositusikä aloittamiselle vä- hintään 16 vuotta.
8	102				
9		102			
10			102		
11				102	
12					92
Yhteensä 1300 tuntia					
LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUS					

5.3 Kuvataiteen perusopinnot

Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen tehtävänä on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Kuvallista ajattelua ja ilmaisua harjoitellaan kaikilla taiteentekemisen perustekniikoilla. Perusopinnoissa oppilas tutustuu eri välineiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin ja saa monipuolisen sekä laajan käsityksen eri tekniikoiden käyttötavoista ja niiden toimivuudesta.

Perusopintojensa päätteeksi oppilas saa perusopintojen todistuksen, johon merkitään oppilaan opiskeluaika vuosina, oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja arvio suoritetuista opinnoista. Vuosittaiset oppimisen arvioinnit tulevat todistuksen liitteeksi.

Oppilaan siirtyminen perusopinnoista syventäviin opintoihin on oppilaslähtöistä ja voidaan arvioida tapauskohtaisesti. Oppilas voi halutessaan jatkaa opiskeluaan perusopinnoissa ja syventää tietoaan ja taitojaan perusopetuksen opetussisältöjen mukaisesti. Siirtymävaiheeseen on suunniteltu myös isojen oppilaiden perusryhmiä, joissa voi kartuttaa tietämystään ennen työpajoihin siirtymistä.

5.3.1 Perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Oppilaan oman taidesuhteen muotoutuminen ja identiteetin rakentuminen ovat keskiössä. Oppilas tutustuu vähitellen pitkäjänteisempiin, monia työvaiheita sisältäviin työprosesseihin ja tehtäväkokonaisuuksiin. Tavoitteena on, että oppilas syventää omaa ilmaisuaan, harjoittelee itsenäisempää ja tarkoituksenmukaista välineiden käyttöä. Tavoitteena on kehittää oppilaan tutkivaa ja ennakkoluulotonta työskentelytapaa. Tutkiva havainnointi on tärkeä osa taiteentekemisen prosessia. Oppilas oppii työskentelytavan, johon kuuluvat ideointi, suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Opetuksen tehtävänä seuraavilla tavoitealueilla on:

Taidesuhde

- Tukea taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja reflektoinnin kautta
- innostaa tutustumaan monipuolisesti erilaisiin kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- innostaa tutustumaan oppilasta itselleen merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

- Innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti ja ymmärtää taiteiden ja tieteiden välisyyttä
- kannustaa tutkimaan kuvia, median ilmiöitä sekä ympäristön visuaalisuutta
- ohjata tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmista
- kannustaa käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja ja keskustelemaan niistä
- innostaa pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Kannustaa pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja sekä rohkaista tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja muussa toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan asioihin kantaa taiteen muodossa.

Kuvataiteen perusopintojen keskeisiin sisältöihin tutustutaan seuraavasti:

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.
- Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.
- Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia.
- Opinnoissa hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

- Opetuksessa tutkitaan oppilaan havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.
- Opinnoissa pohditaan oppilaan omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä sekä niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

- Opetuksessa tutkitaan eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteenlajien teoksia.
- Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin ja pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta.
- Opetuksessa käsitellään taiteen historiallista, yhteiskunnallisia ja sosiaalisia merkityksiä
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia paikalliseen taidetoimintaan osallistumiseen sekä tutustutaan taiteen instituutioihin, kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työnkuvaan.

Visuaalinen ympäristö

- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esine- ja mediaympäristöjä sekä visuaalisia osakulttuureja.
- Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkityksen rakentumista.

Seuraavassa taulukossa esitellään kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

PERUSOPINNOT 800 tuntia, KUVATAIDE			
Opetuksen tavoitteet:			
Taidesuhde	Visuaalinen lukutaito	Osallisuus ja vaikuttaminen	
- Tukea taidekäsityksen ja itse-tuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta - kannustaa oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja reflektoinnin kautta - innostaa tutustumaan monipuolisesti erilaisiin kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin - innostaa tutustumaan oppilasta itselleen merkitykselliseen taiteeseen.	- Innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti ja ymmärtää taiteiden ja tieteiden välisyyttä - kannustaa tutkimaan kuvia, median ilmiöitä sekä ympäristön visuaalisuutta - ohjata tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmista - kannustaa käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja ja keskustelemaan niistä - innostaa pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.	- Kannustaa pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja sekä rohkaista tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja muussa toiminnassa ilmeneviä arvoja - ohjata kriittisen ajattelun kehittämiseen - kannustaa ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan asioihin kantaa taiteen muodossa.	
Keskeiset sisällöt:			
Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot	Omat kuvat	Taiteen maailmat	Visuaalinen ympäristö
- Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. - Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. - Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia. - Opinnoissa hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.	- Opetuksessa tutkitaan oppilaan havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. - Opinnoissa pohditaan oppilaan omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä sekä niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.	- Opetuksessa tutkitaan eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteenlajien teoksia. - Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin ja pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta. - Opetuksessa käsitellään taiteen historiallista, yhteiskunnallisia ja sosiaalisia merkityksiä - Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia paikalliseen taide-toimintaan osallistumiseen sekä tutustutaan taiteen instituutioihin, kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työnkuvaan.	- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon-ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esine- ja mediaympäristöjä sekä visuaalisia osakulttuureja. - Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkityksen rakentumista.

5.3.2 Perusopintojen opintokokonaisuudet

Perusopintojen viimeisten opintovuosien aikana yleiset työpajavalmiudet kehittyvät, omatoimisuus lisääntyy ja oppilaat harjaantuvat pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Perusopinnot 3 kuuluva opintokokonaisuus sisältää lukukausittain vaihtuvia opintosisältöjä. Näissä erillisissä osakokonaisuuksissa oppilaat keskittyvät syvällisemmin johonkin yksittäiseen taiteenalaan. Työskentelyn motiivi on tuoda työpajasisältöjä perusopetuksen viimeisiin vuosiin ja antaa näin oppilaalle mahdollisuuksia tutustua kiinnostavaan taiteenalaan syvällisemmin.

Perusopinnot 3 kuuluvan opintokokonaisuuden aikana oppilas tekee myös oman, itsenäisesti toteutettavan taideprojektin. Oma taideprojekti on itsenäisesti suunniteltu ja toteutettu teos oppilaan omista lähtökohdista käsin. Se on osa perusopintojen arvioitavaa kokonaisuutta. Oman taideprojektin arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti työtapojen ja menetelmien ymmärtämiseen ja hallintaan, visuaalisen lopputulokseen sekä oppilaan itsearviointiin. Työskentelylle on oppituntien lisäksi varattu itsenäistä työskentelyaikaa.

Perusopintojen opintokokonaisuudet, keskeiset sisällöt:		
Taidesuhde	Visuaalinen lukutaito	Osallisuus ja vaikuttaminen
Perusopinnot 1: Kuvallisen ilmaisun perusteet, tasot 1, 2 ja 3		
1. Kuvallisen ilmaisun eri keinot 2. Keskeisten materiaalit ja tekniikat 3. Suunnittelusta toteutukseen prosessit 4. Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen 5. Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi	1. Harjoittelua havaintojen tekemiseen 2. Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista 3. Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen	1. Välinehuolto osana ekologista ajattelua 2. Ryhmässä toimimisen taidot 3. Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen
Perusopinnot 2: Kuvallisen ilmaisun vahvistaminen, tasot 1 ja 2		
Oppilas harjoittelee: 1. Tekemään omia ratkaisuja omaan näkemykseensä pohjautuen. 2. Syventämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia. Oppilas opettelee: 1. Etsimään luovasti omien tavoitteiden mukaisia välineitä ja menetelmiä.	Oppilas harjoittelee: 1. Syventämään taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti. Oppilas opettelee: 1. Perustelemaan tulkintoja suullisesti ja kirjallisesti. 2. Syventämään taitoa tutkia ja tulkita ilmiöitä eri lähtökohdista käsin.	Oppilas harjoittelee: 1. Ottamaan omassa kuvailmaisussa huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. 2. Perustelemaan valintojaan ja arvotuksiaan.
Perusopinnot 3: Syvennetään kuvallista ilmaisua, tasot 1 ja 2		
Oppilas opettelee: 1. Luottamaan omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin. 2. Erilaisten menetelmien käyttöä rinnakkain ja limittäin. Oppilas syventää: 1. Omia ilmaisun taitojaan. 2. Omien ratkaisujen tekemisen taitojaan.	Oppilas opettelee: 1. Pitkäjänteistä työskentelytapaa. 2. Taiteen monikerroksellisuuden hahmottamista: taiteen historia, nykyaide. Oppilas syventää: 1. Kuvanlukutaitojaan tutkia, tulkita, ymmärtää, kyseenalaistaa.	Oppilas syventää: 1. Tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja.

5.3.2.1 Kuvallisen ilmaisun perusteet, tasot 1, 2 ja 3

Perusopinnot 1:een kuuluvat Kuvallisen ilmaisun perusteiden tasojen 1-3 keskeiset sisällöt tavoitealueittain ovat:

Taidesuhde

- Kuvallisen ilmaisun eri keinot
- Keskeisten materiaalit ja tekniikat
- Suunnittelusta toteutukseen prosessit
- Omien tavoitteiden mukaisten välineiden ja menetelmien etsiminen
- Itsearviointi ja oman oppimisen reflektointi

Visuaalinen lukutaito

- Harjoittelua havaintojen tekemiseen
- Keskustelemista sekä omista että toisten tekemistä kuvista
- Materiaalien, taiteiden ja teknologian välisten menetelmien käyttäminen

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Välinehuolto osana ekologista ajattelua
- Ryhmässä toimimisen taidot
- Esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitysten pohtiminen

5.3.2.2 Kuvallisen ilmaisun vahvistaminen, tasot 1 ja 2

Perusopinnot 2:een kuuluvat Kuvallisen ilmaisun vahvistamisen tasojen 1 ja 2 keskeiset sisällöt tavoitealueittain ovat:

Taidesuhde

Oppilas harjoittelee:

- Tekemään omia ratkaisuja omaan näkemykseensä pohjautuen.
- Syventämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia.

Oppilas opettelee:

- Etsimään luovasti omien tavoitteiden mukaisia välineitä ja menetelmiä.

Visuaalinen lukutaito

Oppilas harjoittelee:

- Syventämään taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti.

Oppilas opettelee:

- Perustelemaan tulkintoja suullisesti ja kirjallisesti.
- Syventämään taitoa tutkia ja tulkita ilmiöitä eri lähtökohdista käsin.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilas harjoittelee:

- Ottamaan omassa kuvailmaisussa huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja.
- Perustelemaan valintojaan ja arvotuksiaan.

5.3.2.3 Syvennetään kuvallista ilmaisua, tasot 1 ja 2

Perusopinnot 3:een kuuluvat Syvennetään kuvallista ilmaisua tasojen 1 ja 2 keskeiset sisällöt tavoitealueittain ovat:

Taidesuhde

Oppilas opettelee:

- Luottamaan omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin.
- Erilaisten menetelmien käyttöä rinnakkain ja limittäin.

Oppilas syventää:

- Omia ilmaisun taitojaan.
- Omien ratkaisujen tekemisen taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Oppilas opettelee:

- Pitkäjänteistä työskentelytapaa.
- Taiteen monikerroksellisuuden hahmottamista: taiteen historia, nykyaide.

Oppilas syventää:

- Kuvanlukutaitojaan tutkia, tulkita, ymmärtää, kyseenalaistaa.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilas syventää:

- Kykyään tarkastella kriittisesti kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja.

5.4 Kuvataiteen syventävät opinnot

Kuvataiteen syventävät opinnot käsittävät opintopolun viimeisiä vuosia. Opintojen tarkoituksena on laajentaa ja syventää oppilaan omaa kuvataiteellista ajattelua ja ilmaisua laajentamalla opintoja tai painottamalla niitä oppilaan omien tavoitteidensa suuntaisesti valitsemiaan työtapoja käyttäen.

5.4.1 Syventävien opintojen tavoitteet

Opintojen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan. Työpajaopiskelu vaatii kypsyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Tämän vuoksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että työpajoja valitaan vasta perusopintojen jälkeen, aikaisintaan 13 vuoden iässä.

Syventävien opintojen tavoitealueiden tehtävät ovat:

Taidesuhde

- Kannustaa taidekäsitteiden kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, itselle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oman identiteetin pohdintaan tekemällä erilaisia kuvia sekä tulkitsemalla niitä

- tukea osaamisen kehittämisessä tavoitteiden ja näkemysten mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

- Rohkaista ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia sekä kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Tukea ilmaisemaan näkemyksiä taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenviä arvoja
- ohjata huomioimaan itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot
- kannustaa kehittämään kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Kuvataiteen syventävien opintojen keskeisiin sisältöihin tutustutaan seuraavasti:

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista.

Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja.

Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, me-diaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Seuraavassa taulukossa on esitetty syventävien opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

KUVATAITEEN SYVENTÄVÄT OPINNOT 500 tuntia			
Opetuksen tavoitteet:			
Taidesuhde	Visuaalinen lukutaito	Osallisuus ja vaikuttaminen	
- Kannustaa taidekäsitteiden kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, itselle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta - kannustaa oman identiteetin pohdintaan tekemällä erilaisia kuvia sekä tulkitsemalla niitä - tukea osaamisen kehittämisessä tavoitteiden ja näkemysten mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisuudessa työskentelyssä - rohkaista käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.	- Rohkaista ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen - vahvistaa kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia sekä kuvallisen kerronnan keinoja - kehittää taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan - ohjata laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta.	- Tukea ilmaisemaan näkemyksiä taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja - ohjata huomioimaan itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot - kannustaa kehittämään kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa - ohjata ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.	
Keskeiset sisällöt:			
Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot	Omat kuvat	Taiteen maailmat	Visuaalinen ympäristö
- Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. - Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.	- Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. - Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.	- Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. - Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. - Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. - Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.	- Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. - Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

5.4.2 Syventävien opintojen opintokokonaisuus

Syventävien opintojen opintokokonaisuus 4 jakautuu noin neljälle vuodelle. Syventävän opintokokonaisuuden tasot 1–4 voivat koostua joko yhdestä työpajasta tai joka vuosi vaihtuvista työpajoista. Työpajoja voivat olla esimerkiksi Laajan kuvataiteen, Piirustuksen tai Maalauksen työpaja. Syventävin opintoihin kuuluu lisäksi Lopputyö, joka voi jakautua useammalle vuodelle.

Seuraavassa taulukossa on esimerkkejä syventävien opintojen opintokokonaisuuden ta-soista:

Syventävät opinnot, 4: Oma taiteenalakohtainen syventyminen				
Opintokokonaisuuksien tasot:				
Taso 1: esim. Laajan kuvataiteen työpaja	Taso 2: esim. Piirustuksen työpaja	Taso 3: esim. Maalauksen työpaja	Taso 4: esim. Maalauksen työpaja	Lopputyö voi jakautua useammalle vuodelle

5.4.3 Syventävien opintojen työpajat

Työpajaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa hankittuja tietoja ja taitoja, tavoitellaan työprosessin monipuolista osaamista sekä suunnittelu- ja ilmaisutaitojen perusteellisempaa hallintaa. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan omaa luovaa ajattelua, mielikuvitusta ja persoonallista ilmaisua sekä tukea ilmaisutarvetta.

Työpajaopinnoissa prosessi sisältää materiaalien keruun, luonnosten teon, aineiston muun-telun, toteutuksen, kotitehtäviä sekä työskentelyn ja tuloksen arvioinnin. Oppilaalla on mah-dollisuus valita lisäksi lisätyöpajoja omien kiinnostustensa mukaisesti.

Näyttely- ja opintoretket, kotitehtävät ja yhteistyöprojektit ovat osa opiskelua. Oppilas pereh-tyy näyttelynripustukseen ja osallistuu näyttelyihin.

Työpajatyöskentelyyn kuuluu kuvataiteen erityiskysymysten ja liukuvien rajapintojen etsimi-nen. Oppilas saa tuntuman kuvallisen ilmaisun eri alueiden esteettisiin kysymyksiin. Oppi-laan aktiivinen, tutkiva ote on oppimisen perusedellytys.

Syventävien opintojen työpajatarjonta pidetään mahdollisimman monipuolisena ja kuvatai-teen alueita laajasti käsittelevänä. Työpajatarjonnassa on sekä piirustukseen ja maalauksen keskittyviä työpajoja sekä pajoja, joissa on mahdollista syventyä kolmiulotteiseen työsken-telyyn. Lisäksi tarjolla on laaja kuvataidetyöpaja, jossa voidaan hyödyntää useita tekniikoita.

Työpajat voivat vaihdella vuosittain oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Työpajojen toteutu-minen riippuu oppilasminimin (8) täyttymisestä ja erityisalojen opettajien saatavuudesta. Työpajat valitaan vuodeksi kerrallaan ja oppilas voi halutessaan valita myös lisätyöpajoja.

5.4.4 Lopputyö

Kuvataiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lisäksi lopputyö, joka muo-dostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin kuvauksesta ja oman oppimisprosessin

reflektoinnista. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja omaa ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaalisen kulttuurin.

Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan omalle työlleen asettamat tavoitteet ja hänen syventävien opintojensa suuntautuminen. Suositeltu aloitusikä on aikaisintaan 16 vuotta ja työpajavuosia on hyvä olla takana vähintään kaksi.

Lopputyö arvioidaan vähintään kahden arvioitsijan toimesta. Lopputyöarviointi liitetään liitteeksi laajan oppimäärän syventävien opintojen päättötodistukseen.

5.5 Aikuisten kuvataiteen opetus laajassa oppimäärässä

Aikuisten kuvataiteen laajan oppimäärän opetuksessa noudatetaan kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Aikuista oppijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet.

Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykytaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen sekä kriittisen ajattelun valmiuksia. Opetuksessa hyödynnetään digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia sekä monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä.

5.6 Työtavat ja oppimisympäristö kuvataiteen opetuksessa

Kuvataideopetuksessa tavoitteena on, että työskentelytavat ja oppimisympäristö tukevat omalta osaltaan oppilaan kasvua ja oppimista, ja antavat hänelle onnistumisen kokemuksia. Oppimisympäristö mahdollistaa parhaimmillaan sekä yhdessä oppimisen että työrauhan.

Oppimistapahtuma on luonteeltaan avoin, keskusteleva, myönteinen ja kannustava, jossa erilaiset toimintamallit ja ratkaisut nähdään rikkautena. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen ja kykyyn arvioida omaa oppimista. Oppilas kehittää valmiuksia ilmaista itseään, ajatuksiaan, mielikuviaan, tunteitaan ja tietojaan. Taiteen tekeminen voi olla kanava käsitellä myös omia tunteita ja ajatuksia. Oppilaalla on aktiivinen rooli omassa oppimisessa ja omien tavoitteiden asettamisessa.

Opetusta annetaan laajan oppimäärän mukaisesti kahdessa erityyppisessä oppimisympäristössä. Pekkalan kartano on kokonaisuudessaan kuvataideopetuksen käytössä, kun taas sivupisteissä opetus sijoittuu pääsääntöisesti kouluille. Kouluilla toimitaan usein erillisissä kuvataideluokissa ja kädentaitojen luokissa.

Opetuspisteen ja sen tarjoaman luokkatilan lisäksi tärkeitä oppimisympäristöjä ovat myös ympäröivä luonto ja piha-alueet. Myös paikkakuntien erityislaatuisuus ja esimerkiksi vuodenkierto tapahtumineen pyritään huomioimaan vuosittaisissa opetussuunnitelmissa opetusta rikastuttavana tekijänä. Lukuvuoden työskentelyä ohjaa lisäksi vuosittain vaihtuva teema, joka on kaikille oppilaille yhteinen.

Opetussuunnitelman perusteissa yksi tärkeimmistä sisältöalueista on omat kuvamaailmat. Omilla kuvilla tarkoitetaan kuvia, joiden aiheet nousevat oppilaan omista havainnoista, kokeuksista, toimintatavoista, kulttuuri- ja elämänpiiristä ja jotka kantavat mukanaan henkilökohtaisia sisältöjä. Oppilaita kannustetaan aktiiviseen ja tutkivaan oppimiseen, kokeilemiseen, improvisointiin sekä sattuman hyödyntämiseen. Suunnitteluprosessi on oppijan kasvun kannalta yhtä merkityksellinen, kuin prosessin tuottamat valmiit työt.

Materiaalienhallinta ja välinehuolto ovat tärkeä osa kuvataiteen opintoja. Oppilaalla on opetuspisteissä käytössään tarkoituksenmukaiset välineet ja materiaalit, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman mukaisen opiskelun. Oppilasta ohjeistetaan alusta pitäen opettajan johdolla kestävän kehityksen arvot huomioiden turvallisesti ja ekologisesti työtapoihin ja asianmukaiseen materiaali- ja välinehuoltoon sekä ympäristöystävälliseen hävittämiseen. Monipuolisten ja laadukkaiden perusmateriaalien lisäksi käytössä on myös erityisiä taidealakohdattaisia materiaaleja ja välineitä. Lisäksi kuvataiteessa tutustutaan mielellään uusien tekniikoiden myötä myös uusiin materiaaleihin.

5.6.1 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Oppilaan oppimista tuetaan kodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä palautteen ja sitä kautta toiminnan kehittämisen sekä oppilaille jaettavien tiedotteiden muodossa. Kuvataideopetusta suunniteltaessa huomioidaan kulttuurien ja taidemaailman moni-ilmeisyys. Taiteiden välistä yhteistyötä muiden taiteen perusopetuksen toimijoiden kanssa pyritään toteuttamaan yhteistoiminnallisten hankkeiden ja tapahtumien kautta.

Toiminnan kokonaisvaltainen kehittämisen ytimessä on myös opettajien osaamisen kehittäminen ja ajantasaisuuden ylläpitäminen, jolla halutaan taata yhdenvertainen oppiminen tarjoamalla laadultaan samanarvoista opetusta opetuspaikasta riippumatta. Opettajat kehittävät omaa ammatillista osaamistaan ammattia ja opetusta edistävillä koulutuksilla, jonka lisäksi he siirtävät oppimansa koko työyhteisön eduksi jakamalla asiantuntijuutta sisäisesti.

5.6.2 Oppilaaksi ottamisen periaatteet kuvataiteen opetuksessa

Kuvataideopintoja aikaisemmin opiskelleet oppilaat voivat jatkoilmoittautua seuraavalle lukuvuodelle kevätlukukaudella, jos he haluavat jatkaa kuvataiteen opiskelua. Tällä pyritään takamaan jo opiskeleville oppilaille oppilaspaikka ja siten kuvataideopintojen jatkuvuus. Uusien opiskelijoiden tulee hakea oppilaspaikkaa. Oppilaspaikan saa ilmoittautumisjärjestyksessä. Uusien oppilaiden ilmoittautuminen ajoittuu vuosittain touko-kesäkuulle. Kuvataideopintoihin voi hakeutua myös kesken lukuvuotta niihin ryhmiin, joissa on tilaa.

Alle kouluikäisille tarkoitetuista varhaisiän opinnoista oppilas voi siirtyä kuvataiteen perusopintoihin samana syksynä, kun hän aloittaa peruskoulun ensimmäisen luokan. Tällöin oppilas ilmoittautuu jatkoilmoittautumisen yhteydessä perusopintoihin.

Työpajoihin, syventäviin opintoihin voi oppilas siirtyä perusopintojen jälkeen. Työpajaopinnoissa oppilaan oma toimijuus lisääntyy, jolloin on katsottu olevan perusteltu, että aloitusikä on aikaisintaan 13 vuotta. Tarjolla on myös isojen oppilaiden perusryhmiä, joissa voi vielä kartuttaa perusopintojen tietoja ja taitoja ennen työpajoihin siirtymistä.

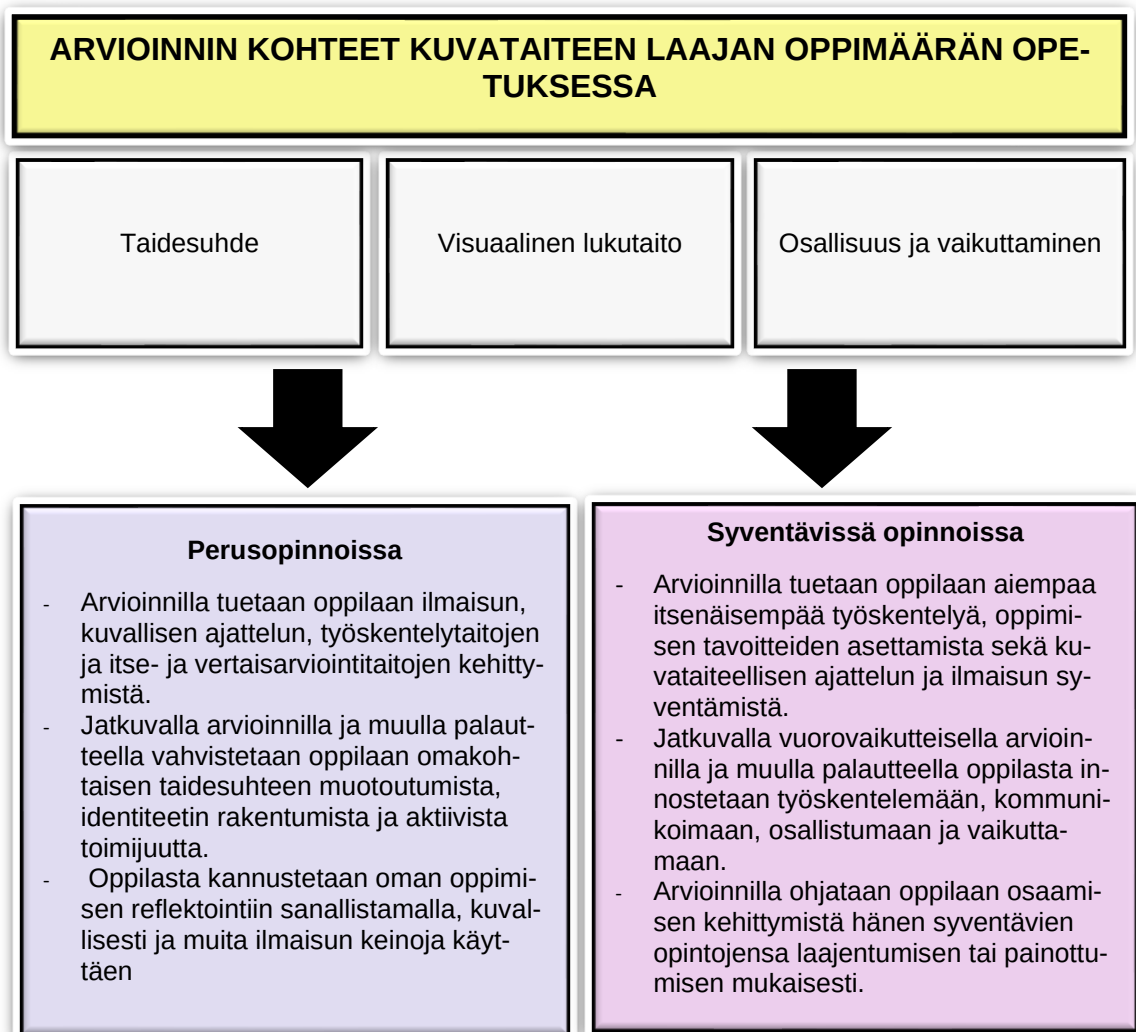
5.7 Laajan oppimäärän arviointi

5.7.1 Arvioinnin kohteet

Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ovat

- taidesuhde
- visuaalinen lukutaito
- osallisuus ja vaikuttaminen.

Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

5.7.2 Perusopintojen arviointi

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu oppitunneilla annettavaan jatkuvaan palautteeseen, jonka tarkoituksena on edistää oppimiselle asetettuja tavoitteita positiivisen pedagogiikan näkökulmasta käsin. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta.

Oppimisen arviointia tehdään vuosittain ja se pohjautuu oppilaan omaan itsearviointiin. Arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen ja itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen reflektointiin saannallistamalla, kuvallisesti ja muita ilmaisun keinoja käyttäen

5.7.3 Syventävien opintojen arviointi

Syventävissä opinnoissa oppimisen arvioinnin keskiössä ovat oppilaan omat tavoitteet ja syventymisen kohteet. Vuosittainen oppimisen arviointi tehdään myös kirjallisena opettajan toimesta. Syventävien opintojen aikana oppilas dokumentoi asettamia tavoitteita, työskentelyä, kuvailmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edistymistä ja saavuttamaansa osaamista. Oppilaan kokoaman dokumentaation avulla tuetaan oppilaan syventävien opintojen tavoitteellista etenemistä. Oppimisen arviointia tehdään vuosittain ja se pohjautuu oppilaan omaan itsearviointiin.

Arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista sekä kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventämistä. Jatkuvalle vuorovaikutteisella arvioinnilla ja muulla palautteella oppilasta innostetaan työskentelemään, kommunikoidaan, osallistumaan ja vaikuttamaan. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa laajentumisen tai painottumisen mukaisesti.

5.7.4 Lopputyön arviointi

Kuvataiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin kuvauksesta ja oman oppimisprosessin reflektoinnista. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja omaa ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan omalle työlleen asettamat tavoitteet ja hänen syventävien opintojensa suuntautuminen.

6 TAUSTAA OPETUSSUUNNITELMATYÖLLE

6.1 Taiteen perusopetus (TPO)

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää opetusta, jonka tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuuksia pitkäjänteiseen ja päämäärätietoiseen omien kiinnostusten mukaiseen eri taiteenalojen opiskeluun. Taiteen perusopetusta antavat kullekin taiteenalalle erikoistuneet oppilaitokset ja toimijat. Opetuksen tarkoituksena on edistää oppilaan taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää valitulle taiteenalalle ominaista osaamista antaen valmiuksia hakeutua kyseisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaan identiteetin kehittymistä, omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle, luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi sekä yhteistyölle muiden paikallisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten taidekasvatusta antavien oppilaitosten kanssa.

Taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuksien kunnioitukselle. Opetuksessa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Opetus perustuu käsitykseen, jonka mukaan jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja arvokas sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä. Opetus tukee ihmisenä kasvamista kehittäen luovuutta ja ajattelun taitoja. Lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteenalakohtaiset esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat oppilasta pohtimaan elämässä esiintyviä merkityksellisiä ja arvokkaita asioita.

6.2 Taiteen perusopetuksen järjestäminen

Taiteen perusopetuksen järjestämisessä huomioitavia ohjausjärjestelmän osia ovat:

- Taiteen perusopetusta koskeva laki (633/1998) ja asetus (831/1998)
- Opetushallituksen määräykset taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista: yleinen oppimäärä OPH-2069-2017 ja laaja oppimäärä OPH-2068-2017
- Koulutuksen järjestäjän hyväksymät opetussuunnitelmat kultakin taiteenalalta

Opetushallitus on päättänyt uusista taiteen perusopetuksen (TPO) sekä yleisen että laajan oppimäärän perusteista 2017. Näiden perusteiden määräyksiä noudattaen koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä opetussuunnitelma kullekin taiteenalalle, jolla se antaa opetusta.

7 TAITEEN PERUSOPETUS JA TAITEENALAKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT JOENSUUSSA

7.1 Yleisen ja laajan oppimäärän taiteenalat

Taiteen perusopetusta järjestetään Joensuussa

- yleisen oppimäärän mukaan
 - kuvataiteessa
 - käsityötaiteessa
 - sanataiteessa
 - teatteritaiteessa
 - tanssitaiteessa ja
 - sirkustaiteessa
- laajan oppimäärän mukaan
 - kuvataiteessa
 - musiikissa ja
 - tanssitaiteessa

YLEISEN JA LAAJAN OPPIMÄÄRÄN EROT JA YHTÄLÄISYYDET	
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ Laajuus 500 tuntia - yhteiset opinnot 300 t: taiteenalan perustaitojen hankkiminen - teemaopinnot 200 t: yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen	LAAJA OPPIMÄÄRÄ Laajuus 1300 tuntia - perusopinnot 800 t: taiteenalalle keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen - syventävät opinnot 500 t: opintomahdollisuuksien laajentaminen ja painottaminen, lopputyö - sekä perus- että syventäviin opintoihin mahdollista sisällyttää keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia - todistuksissa on sanallinen arvio oppilaan suorituksista
MOLEMMILLE YHTEISTÄ - oppitunnin laskennallinen laajuus 45 min - etenemismahdollisuus tasolta toiselle - jatkuva arviointi ja todistus - osaamisen tunnistaminen ja hyväksi lukeminen - yksilöllisten oppimistarpeiden ja valmiuksien huomioiminen - oppimäärän yksilöllistämismahdollisuus - koulutuksen järjestäjä määrittää opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laajuuden – laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta - taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille - mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään OPSISSA	

7.2 Opetussuunnitelmien laatiminen

Joensuun kaupungissa taiteen perusopetusta järjestävät Joensuun seudun kansalaisopiston ja Joensuun konservatorion lisäksi sopimussuhteisesti muut toimijat. Opetushallituksen määräyksen mukaisesti kaupunki koulutuksen järjestäjänä hyväksyy kunkin organisaation tai taiteenalan opetussuunnitelman sekä vastaa siitä, että taiteen perusopetuspalvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaisesti.

Opetussuunnitelmat on laadittu Opetushallituksen määrittelemien linjausten mukaisesti yhteistyössä eri tahojen, kuten oppilaitosten opettajien ja eri taiteenalojen asiantuntijoiden kanssa.

Joensuun kaupunki koulutuksen järjestäjänä suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä siten, että opetussuunnitelmien mukaiset opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa sekä seuraa opetussuunnitelmien toteutumista ja kehittymistä kullakin taiteen- alalla, arvioi koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin (Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)).

Opetussuunnitelmatyön yhteydessä Joensuun kaupunki opetuksen järjestäjänä velvoittaa taiteen perusopetusta antavat organisaatiot laatimaan yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6:2 §:n mukaisen yhdenvertaisuussuunnitelman, joka sisältää tiedot tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi Joensuun kaupunki velvoittaa laatimaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014 5 a §) määrittelemän oppilaitoskohtaisen tasa-arvosuunnitelman. Joensuun kaupunki opetuksen järjestäjänä suosittelee oppilaitoksia tasa-arvosuunnitelman vuosittaiseen tarkasteluun, mutta samalla velvoittaa oppilaitoksia suunnitelman päivittämiseen vähintään kolmen vuoden välein. Tasa-arvosuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa.

7.2.1 Opetussuunnitelmat 2018

Joensuun kaupungin taiteen perusopetusta antavat toimijat laativat uudet opetussuunnitelmat järjestämiltään taiteenaloilta ja ottivat ne käyttöön 1.8.2018 hyvinvointilautakunnan siivistys- ja vapaa-aikajaoston hyväksynnällä. Ennen 1.8.2018 opintonsa aloittaneilla oli oikeus suorittaa opintoja vanhan, vuoden 2002/2005 opetussuunnitelman perusteisiin pohjautuvan opetussuunnitelman mukaisesti. Siirtymäajan loputtua 31.7.2021 kaikki oppilaat opiskelevat vuoden 2018 opetussuunnitelman ja sen päivityksen mukaisesti. Aikaisemmat opinnot on mahdollista saada hyväksiluettua.

Opetussuunnitelmien laatimisesta 2018 vastasi opetussuunnitelmakoordinaattori yhdessä ohjausryhmän kanssa.

Ohjausryhmä:

- OPS-koordinaattori Jertta Harinen
- Joensuun seudun kansalaisopiston rehtori Tero Väänänen
- Joensuun kaupungin kulttuurijohtaja Rebekka Pilppula
- Joensuun kaupungin kulttuurisihteeri Sari Suvanto
- Joensuun konservatorion va. rehtori Otto Korhonen
- Joensuun konservatorion vs. apulaisrehtori Anneli Hynninen

Opettajilla, oppilailla sekä heidän huoltajillaan oli mahdollisuus osallistua opetussuunnitelmien laatimiseen vastaamalla TPO-uudistuksesta laadittuun kyselyyn. Kyselystä saadut vastaukset huomioitiin suunnitelmia laadittaessa. Opetussuunnitelmia laadittaessa järjestettiin useita kaikkia taiteen perusopetusta järjestäviä toimijoita kokoavia keskusteluita ja työpajatapaamisia sekä osallistuttiin muun muassa TPO-liiton järjestämiin Luotsit-hankkeen tapaamisiin ja Kansalaisopistojen liiton (KOL) sekä Opetushallituksen (OPH) järjestämiin valtakunnallisiin koulutuksiin. Joensuun kaupunki toimi yhtenä koordinoijana valtakunnallisen mediataiteen yhteistyöryhmän kokoonpanon toteuttamisessa.

7.2.2 Opetussuunnitelmien päivittäminen 2021

Opetussuunnitelman laatiminen on jatkuva prosessi ja opetussuunnitelmia päivitetään tarpeen mukaan. Siirtymäajan päättymisen oli luonteva ajankohta ensimmäiselle päivitykselle. Joensuun kaupungin kulttuuri- ja liikuntalautakunta on hyväksynyt päivitettyt opetussuunnitelmat 22.12.2021.

Opetussuunnitelmien päivitystyö on tehty Joensuun kaupungin taiteen perusopetuksen ohjausryhmässä. Ohjausryhmän kokoonpano on vuonna 2021:

- Anneli Hynninen, Joensuun kaupunki, konservatorio
- Kati Korhonen, Taito Pohjois-Karjala ry
- Otto Korhonen, Joensuun kaupunki, konservatorio (pj.)
- Suvi Laaninen, Joensuun seudun kansalaisopisto
- Nuppu Niemi-Henry, Joensuun Tanssiopistoyhdistys ry
- Tarja Puukko, Taito Pohjois-Karjala ry
- Sari Suvanto, Joensuun kaupunki, kulttuuripalvelut (siht.)
- Elina Turpeinen, Kuopion Tanssistudio Oy
- Elina Vaaherkumpu, Joensuun seudun kansalaisopisto
- Sonja Vänskä, Joensuun seudun kansalaisopisto

J • ENSUU

Taiteen perusopetusta eri taiteenaloilla Joensuussa antavat:

JOENSUUN SEUDUN
KANSALAI SOPISTO

taito POHJOIS-KARJALA

